سەنگەری هەڵە

و ئامۆژگارییەک بـۆ چەکدارانی کوردستان

نـوسەر :

زید شـافعی شــارەزووری

ئـامادەکردنی : پێگەی صراط

(هــێزەکــانی نــاوخـۆ)

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

ناميلكـەی :

سەنگەری هەڵە

و ئامۆژگارییەک

بـۆ چەکدارانی کوردستان

نـوسەر :
زيد شـافعی شـــارەزووری

ئـامادەکردنی : پێگەی صراط

مناصری دەوڵەتی ئیسلامی

الدَّولَةُ الإسلامِيَّة

خـلافـةُ عـلى مِنهـاجِ النُّبـوّة

١٤٤٧ هـ

پێرست

ژ	بـــابەت	لاپەڕە
1	پێشەکی : دەبینین و دەبیستین بە درێژای ساڵانێکی زۆرە جیدال لەسەر ئەوە دەکرێ ئایا پێشمەرگە کافرن یان مسوڵمانن .... • ئایا چۆن ئەو دوو بەرەیە (بەرەی ئیمان، بەرەی کوفر) جیا بکەینەوە؟........... • باشە دەپرسین پێشمەرگە ئەهلی کوفرن یاخود ئەهلی ئیمان ؟......................	١ - ٤
2	ئایا جۆرەکانی طاغوت چین ؟ • وەڵامی شووبـهـە مەدخەلییەکان کە دەڵێن تشریع وحوکم گۆڕین مرۆڤ کافرناکات..... • تەعزیر چیە ؟.....	٥ - ٢٠
3	ئایا پێشمەرگە کوفری کردووە بە طاغوت ؟ • ئایا جائیزە لە پێنا و خاک بکوژرێ و شەڕی بۆ بکەی؟........... • ئایا خاکی کوردستان حوکم بە شەریعەتی الله دەکرێ تێیدا ؟.........	٢١ - ٢٥
4	ئایا پێشمەرگە لە پێناو الله دەجەنگێ وچەکی هەڵ گرتوە؟	٢٥ - ٣٢
5	ئایا هەرکەسێک شایەتومان (أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللهِ) بهێنێ مسوڵمانە ؟	٣٣ - ٣٦
6	ئایا کێ سەرچاوەی رزق و ڕۆزیە ؟	٣٦ - ٣٧

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي أعز جنده، وأتم نصره، وجعل الذكر للمؤمنين سلاحا، وللطاغوت وأعوانه إذلالا واكتساحا. أحمده سبحانه أن جعلنا من أمة لا تنحني إلا له، وأصلي وأسلم على الضحوك القتال، قائد الغر المحجلين، وإمام المجاهدين الذي حطم الأصنام وأذل الطغام وبعد

دەبینین و دەبیستین بە درێژای ساڵانێکی زۆرە جیدال لەسەر ئەوە دەکرێ "ئایا پێشمەرگە کافرن یان مسوڵمانن" وە مەلاکانی بەردەرگای طاغوتان بەرگری لە پێشمەرگە دەکەن و خۆڵیان کردۆتە چاوی پێشمەرگەکان بەوەی کە چەکداری لە پێناو خاک و پارە و بەرگری کردن لە شەرەف و نامووس کە خۆیان پێیان وایە بۆ ئەوە چەکداری دەکەن جائیزە

بە فەزڵی الله ئەم کتێبە دەنوسم وەک نامەیک "بۆ پێشمەرگەکان و ئەوانەی کە چەکیان هەڵ گرتوە لە بەشی (پۆلیس و ئاسایش و دژە تیرۆر) بە گشتی هێزەکانی ناوخۆ" بۆ ئەوەی بزانن ئەو مەلا خۆفرۆشانەی کوردستان چۆن خۆڵیان کردۆتە چاویانەوە و هەڵیان خەڵەتاندوون بە بیانوی بەتاڵ

داواکارم لە الله هەرکەسێک لە ئەهلی وەزارەتی ناوخۆ خوێنەری ئەم کتێبە بوون الله تعالى هیدایەتیان بدات و بەرچاو ڕوونیان بکات لە دینەکەی الله تعالى وەک چۆن "پێغەمبەران ئامۆژگاری طاغوتان و جوندیەکانیان دەکرد ئێمەش لەسەرمانە ئاوا ئامۆژگاریتان بکەین" .

قال تعالى : {وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ}(١)

واتا : بەراستیی بۆناو هەموو ئوممەت و نەتەوەیەک لەهەموو سەردەمێکدا پەیامبەرێکمان ناردووە بۆ ئەوە پێیان بڵێ: تەنها خوا بپەرستن و، لە (تاغووت) و یاسا پوچەڵەکان دووربن.

قال تعالى : {هَذَانِ خَصْمَانِ اخْتَصَمُوا فِي رَبِّهِمْ}(٢)

واتا : بە درێژای مێژوو و وە بە درێژای ژیانی مرۆڤەکان تەنها دوو بەرە هەیە

١- بەرەی (ئیمان) کە دەجەنگن و کوشتاری کافران دەکەن بۆ سەرخستنی دینی الله و کەلیمەی لا الە الا الله .

٢- بەرەی (کوفر) کە دەجەنگ دژ بە ئیمانداران بۆ سەرخستنی کوفر و سەرخستنی هەواو هەوەس و نفسی خۆیان .

(١) : سورة النحل آیە ٣٦
(٢) : سورة الحج ١٩

ئایا چۆن ئەو دوو بەرەیە جیا بکەینەوە ؟

یەکەم :- بەرەی ئیمان هەمیشە لەسەر خستنی دینی الله ـ ن و حوکم بە شەریعەتی الله دەکەن وە دەجەنگن لە پێناو الله و دەکوژرێن لە پێناو الله.

قال تعالى : {إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَىٰ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُم بِأَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ ۚ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ ۖ} (١)

واتـا : بێگومان الله تعالى گیان و ماڵی لە باوەڕداران کڕیوە تاکو لە بەرامبەر ئەوەدا بەهەشتیان بۆ ببێت، ئەو باوەڕدارانەی کە لە ڕێگای خوادا دەجەنگن جا خوانەناسان دەکوژن و ئینجا خۆیشیان دەکوژرێن

دووەم :- بەرەی کوفر دەجەنگن لەپێناو سەرکردەیەکی کافر وە هەوڵ دەدەن لە پێناو نەتەوەکەیان کە حوکمی الله تعالى ی تێدا ناکرێ و حوکمی یاسا دەست کردەکانی مرۆڤی تێدا دەکرێ .

قال تعـالى : {إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا عَن سَبِيلِ اللَّهِ ۚ فَسَيُنفِقُونَهَا ثُمَّ تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُونَ ۗ وَالَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ يُحْشَرُونَ} (٢)

---

(١) : سـورة التوبه آيه ١١١
(٢) : سـورة الأنفال آيه ٣٦

واتـا : بێگومان ئەوانەی کە کافرن ماڵەکانی خۆیان دەبەخشن تا ڕێگری بکەن لە بڵاوبوونەوەی ئاییـنی (الله)، خۆ بەمزووانەش ئەو ماڵە دەبەخشن و کۆتـایی ناکەن و دەیانەوێ ئایین لە ناوبەرن بەڵام پاشان دەبێتە داخ و خەفەت بۆیان، چونکە پاشان شکست دەخۆن و سەروەت و سامانەکەشیان بەهەدەر دەڕوات، وە ئەو کەسانەی کە بێ باوەڕبوون، لە ڕۆژی دواییدا کۆدەکرێنەوە بۆ دۆزەخ و سزاکەی. (کەواتە بێباوەڕان بۆ لە ناوبردنی ئاییـنی خودا لەم دونیایەدا بە ئامانجی خۆیان ناگەن و دواڕۆژیشیان ئاگری دۆزەخ دەبێ)

ئێستە زانیمان چەند بەرە هەیە و کێ بەرەی ئیمانە و کێ بەرەی کوفرە.

باشە دەپرسین "پێشمەرگە ئەهلی کوفرن یاخود ئەهلی ئیمان" ؟

قال تعالى : {فَمَن يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِن بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انفِصَامَ لَهَا ۗ}(١)

واتـا : هەرکەس کوفر بکات بە طاغوت و ئیمان و باوەڕ بهێنێ بە الله ئەوکات پەیوەست بوە بە لا الا الله وە.

(١) : سـورة البقرة آيه ٢٥٦

ئایا جۆرەکانی طاغوت چین ؟

محمدی کوڕی عبدالوهاب دەفەرمووێ لە باس کردنی طاغوت دا : (مَعْنَى الطَّاغُوتِ وَرُؤُوسُ أَنْوَاعِهِ) واتــای طاغوت و سەرەکیترین جۆرەکانی

شێـخ دەفەرمووێ : (اعْلَمْ رَحِمَكَ اللهُ تَعَالَى أَنَّ أَوَّلَ مَا فَرَضَ اللهُ عَلَى ابْنِ آدَمَ الْكُفْرُ بِالطَّاغُوتِ وَالْإِيمَانُ بِاللَّهِ)

واتــا : بزانە ڕەحمەتی خوای گەورەت لێبێت کە یەکەم شتێ خوا پێویستی کردووە لەسەر نەوەی ئادەم بێباوەڕ بوون بە طاغوت و باوەڕ هێنانە بە خوای گەورە.

وَالدَّلِيلُ قَوْلُهُ تَعَالَى: {وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ} (١)

واتە : بە دڵنیاییەوە ئێمە بۆ هەموو نەتەوەیەک نێردراوێکمان ناردووە کە فەرمانیان پێ بکات بە پەرستنی خواو دوورکەوتنەوە لە طاغوت

فَأَمَّا صِفَةُ الْكُفْرِ بِالطَّاغُوتِ : (أَنْ تَعْتَقِدَ بُطْلَانَ عِبَادَةِ غَيْرِ اللهِ، وَتَتْرُكَهَا وَتُبْغِضَهَا، وَتُكَفِّرَ أَهْلَهَا وَتُعَادِيَهُمْ)

جا هەرچی دەربارەی چۆنیەتی بێباوەڕ بوونە بە طاغوت بەوە دەبێت باوەڕت وابێت هەرچی پەرستنی جگە خوایە پوچوو بەتاڵە، وە وازیان لێ

(١) : سورة النحل آيە ٣٦

بێنێت ، وە ڕقت لێی بێت وە ئەو کەسەشی پەرستنی بۆ دەکات بە بێباوەڕی دابنێیت (کافری بکەیت)وە دژایەتی بکەیت

وَأَمَّا مَعْنَى الْإِيمَانِ بِاللَّهِ. : (أَنْ تَعْتَقِدَ أَنَّ اللهَ هُوَ الْإِلَهُ الْمَعْبُودُ وَحْدَهُ دُونَ سِوَاهُ، وَتُخْلِصَ جَمِيعَ أَنْوَاعِ الْعِبَادَةِ كُلِّهَا لِلَّهِ، وَتَنْفِيَهَا عَنْ كُلِّ مَعْبُودٍ سِوَاهُ، وَتُحِبَّ أَهْلَ الْإِخْلَاصِ وَتُوَالِيَهُمْ، وَتُبْغِضَ أَهْلَ الشِّرْكِ وَتُعَادِيَهُمْ. وَهَذِهِ مِلَّةُ إِبْرَاهِيمَ الَّتِي سَفِهَ نَفْسَهُ مَنْ رَغِبَ عَنْهَا، وَهَذِهِ هِيَ الْأُسْوَةُ الَّتِي أَخْبَرَ اللهُ بِهَا)

واتـا : وە هەرچی دەربارەی باوەڕ بوونە بە خوا بەوە دەبێت کە باوەڕت وابێت تەنها خوای گەورە تاکە پەرستراوە ، وە وازبێنیت لە هەرچی جگە لەوە وە دڵسۆزی بنوێنی لە ئەنجام دانی هەموو جۆرەکانی پەرستن دا بۆی وە واز لە هەموو ئەو پەرستراوانە بهێنی کە جگە لەو دەپەرسترێن وە ئەهلی دڵسۆزی و نیاز پاکیت خۆش بوێت و دۆستایەتیان بکەیت ، وە ڕقت لە ئەهلی هاوبەش دانان بێت و دژایەتیان بکەیت ئەمە میللەتی ئیبراهیمە ، کە هەر کەسێک خۆی بە دوور بگرێ لە شوێن کەوتنی گێل و نەزانە وە ئەمە کە خوای گەورە هەواڵی لە بارەوە داوەو بەسەر مەشق باسی کردووە.

قال الله تعالى : {قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَآءُ مِنكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحْدَهُ}[١]

واتـا : بەڕاستی بۆ ئێوە هەیە ئەی باوەڕداران لە ئیبراهیم و لەوانەی باوەڕیان هێنابوو لە گەڵیدا سەرمەشقێکی چاک و جوان، جادەبێت ئێوەش ئەی باوەڕداران چاو لەوان بکەن و خۆتان لە بتەکان و لەو خزمە دار و بەرد پەرستانە بە دوور بگرن و تەنها خواتان خۆش بوێ بە گەلە بێ باوەڕەکانیان دەگوت : بەڕاستی ئێمە بێزاری و بەریین لە خۆتان و لەو بتانەی لە جیاتی خوا دەیان پەرستن و بێباوەڕین پێتان وە هەمیشە دژایەتی و ڕکەبەرایەتی لە نێوانماندا پەیدا بوە تا باوەڕ بە خودای تاک و تەنها دێنن و هاوبەشی بۆ دانانێن لەوانەدا چاو لە ئیبراهیم علیه السلام بکەن .

شیخ محمد بن عبدالوهاب رحمه الله دەڵێ : (وَالطَّاغُوتُ عَامٌّ فِي كُلِّ مَا عُبِدَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَرَضِيَ بِالْعِبَادَةِ مِنْ مَعْبُودٍ أَوْ مَتْبُوعٍ أَوْ مُطَاعٍ فِي غَيْرِ طَاعَةِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ فَهُوَ طَاغُوتٌ)

واتـا : وە طاغوت گشتییە بۆ هەر شتێ بپەرسترێ جگە لە خوا وە ڕازی

---

(١) : سورة الممتحنة آيه ٤

بێت بە ئەنجامدانی ئەو پەرستنە بۆی، جائیز و پەرستنە لە شێوەی بەندایەتی کردندا یان شوێنکەوتندا یان گوێڕایەڵی کردندا بێت کە بە پێچەوانەی گوێڕایەڵی کردنی خوا و پێغەمبەرەکەی ﷺ بێت ئەوە طاغوتە

ئیمام ی ابن قیم رحمه الله دەفەرمووێ : (الطَّاغُوتُ: مَا تَجَاوَزَ بِهِ الْعَبْدُ حَدَّهُ مِنْ مَعْبُودٍ أَوْ مَتْبُوعٍ أَوْ مُطَاعٍ)

طاغوت بریتییە : لە هەر شتێک کە بەندە سنووری خۆی تێدا ببەزێنێت، جا ئەو شتە پەرستراو بێت (وەک بت و شەیتان) ، یان شوێنکەوتوو بێت (وەک زانا و کەسایەتی گومڕاکەر) ، یان گوێڕایەڵیکراو بێت (وەک دەسەڵاتدار و ئەو حاکمانەی بە غەیری شەریعەت حوکم دەکەن).

پاشان شێخی بەڕێز دەفەرووێ : (وَالطَّوَاغِيتُ كَثِيرَةٌ وَرُؤُوسُهُمْ خَمْسَةٌ) وە طاغوتەکانیش زۆرن بەڵام سەرەکیترینیان پێنجن

- یەکەم : (الشَّيْطَانُ الدَّاعِي إِلَى عِبَادَةِ غَيْرِ اللهِ) شەیتان کە خەڵکی بانگ دەکات بۆ پەرستنی جگە لە خوا
- دووەم : (الْحَاكِمُ الْجَائِرُ الْمُغَيِّرُ لِأَحْكَامِ اللهِ) کار بەدەستێکی ستەمکار کە یاسا و شەریعەتی الله دەگۆڕێ

- **سێیەم** : (الَّذِي يَحْكُمُ بِغَيْرِ مَا أَنْزَلَ اللهُ) ئەو کەسەی کە فەرمانڕەوای دەکات بەجگە لەوەی خوای گەور دای بەزاندووە
- **چوارەم** : (الَّذِي يَدَّعِي عِلْمَ الْغَيْبِ مِنْ دُونِ اللهِ) ئەو کەسەی بانگەشەی زانینی زانیارییەکان و نهێنییەکان دەکات جگە لە خودا ئەوە طاغوتە
- **پێنجەم** : (الَّذِي يُعْبَدُ مِنْ دُونِ اللهِ وَهُوَ رَاضٍ بِالْعِبَادَةِ) ئەو کەسەی دەپەرسترێ لە جێگەی خودا و ڕازیشە بەو پەرستەی بۆی دەکرێت.

ئەمە ئەو پێنجە طاغوتەیە کە شێخی بەڕێز باسی دەکات سەرنجتان ڕادەکێشم بۆلای خاڵی (**دووەم** و **سێیەم**) چوونکە باسەکەی ئێمە لەم دووخاڵەدایە .

وە با بەباشی ڕونی بکەینەوە و ڕوی ڕاستی مەلاکانی کوردستان دەربخەین بۆ پێشمەرگەکان کە هەڵخەڵەتاون بە فەتواکانی ئەوان

- با بزانین سەرکردەکانی کوردستان مسوڵمانن یاخود کافرن
- وە با بزانین پێشمەرگەکان ی کوردستان بە گشتی هێزەکانی ناوخۆ چەکیان هەڵگرتوە بۆ سەرکردەیەکی مسوڵمان یاخود کافر .

شێخ لە خاڵی دووەم دەفەرمووێ لە باس کردنی جۆرەکانی طاغوت :

(الْحَاكِمُ الْجَائِرُ الْمُغَيِّرُ لِأَحْكَامِ اللهِ) کار بەدەستێکی ستەم کار کە یاسا و شەریعەتی الله دەگۆڕێ.

قال تعالى : {أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَن يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَن يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَن يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا} (١)

واتـا : ئەرێ ئەوانەت نەدیوە وا دەڵێن باوەڕمان باو بەرنامە و قورئانە هەیە دابەزیوە بۆت و بەو پەیامەش پێش تۆ دابەزێندراوە بڕوا دەکەن دەیانەوێ بۆ بڕینەوەی داواو کێشەکانیان بچنە لای طاغوت و بەرنامە شەیتانیەکان لە کاتێکدا فەرمانیان پێ کراوە بەو بەرنامە شەیتانیانە باوەڕ نەکەن و کار نەکەن و شەیتانیش دەیەوێ گومڕایان بکات و بە گومڕای کردنێکی یەکجار دووڕو بێ سنور بۆیە ئاوا سەر بۆ بەرنامە دوونیاییەکان شۆڕ دەکەن .

سەبەبی نزولی ئەم ئایەتە : پیاوێکی جوولەکەو یەکێکی دووڕوو کێشەیەکیان هەبوو، جا بۆ چارەسەرەکەی جوولەکەکە وتی: بابچینە لای (موحەممەد) داوەرییمان بکا، کابرای دووڕووش وتی: نەخێر، بابچینە لای (کەعبی کوڕی ئەشرەف)ی جوولەکە، ئینجا جوولەکەکە وتی: من دەڵێم با بچینە لای پەیامبەرەکەتان، کەچی تۆ بۆلای کەعبم دەبەیت؟! ئەوسا کابرای دووڕوو بەناچاری لەگەڵیا چوو بۆلای پەیامبەر صلى الله عليه وسلم

(١) : سـورة النساء آيه ٦٠

و دەرەنجام کێشەکە بەقازانجی جوولەکەکە بڕایەوە، ئەوسا موسڵمانە دووڕووەکە وتی: من بە بڕیاری (موحەممەد) رازی نیم، دەبێ بچینە لای (عومەری کوڕی خەتتاب) بەڵێ هەر کە رۆیشتنە لای عومەر، جوولەکەکە پێیگوت: ئەوە بزانە کە پێشتر رۆشتینە لای (موحەممەد) و بڕیاری بۆ مندا، کەچی وا ئێستا ئەم بەناو موسڵمانە قایل نابێ و هێناومی بۆ لای تۆ، وتی: جا چۆن ئەم قسە وایە؟ وتی: بەڵێ. ئەوسا عومەر گوتی کەمێک چاوەروان بن هەر ئێستا داوەریتان ئەکەم. عومەر هەڵساو بەپەلە گەڕایەوە ماڵەوەو شمشێرەکەی خۆی هێناو دای لە ملی موسڵمانە دووڕووەکەو، فەرمووی: هەرکەسێک رازی نەبێت بەحوکم و بڕیارەکانی خواو پەیامبەرەکەی ئابەو شێوەیە داوەریی دەکەم.

بۆیە زۆربەی زانایان دەفەرموون : حوکم دانان تەنها مافی خودایە و هیچ کەسێک ئەو مافەی نیە خۆی بکات ب شەریکی الله ، وە هەرکەسێک حوکمێک زیاد بکات لەوەی الله تعالی دای ناوە یان کەمی بکاتەوە دەست کاری شەرعی الله ی کردووە و پێی کافر دەبێ " مەدخەلییەکان زۆرجار شوبهە بڵاو دەکەنەوە و دەفەرموون فلان سەحابە یاخود فلان ئیمام ئەی ئەوە نیە دەستکاری شەرعی الله ی کردووە و حوکمی اللەی کەموو زیاد کردووە بۆچی ئەوان کافر ناکەن " لێرەدا نموونەی شوبهەیەک دێنینەوە

کە لەلاین مەدخەلیەکانەوە کراوەتە شوبهەیەک بۆ عەوامی خەڵکی و پێشمەرگەکان تاوەک و چاویان کوێر بکەن لە ئاستی حەق ئەم شوبهەیە برای بەرێزمان (ماموستا ئوسامە تەوحیدی شارەزووری) وەڵامی داوەتەوە الله تعالی بیپارێزێ

شووبهە ئەمە کە مەدخەلییەکان دەڵێن ئیمام ـی عمر سزای ئارەق خۆری لەچل جەڵدەوە زیادکرد بۆ هەشتا جەڵدکەواتا تشریع وحوکم گۆڕین مرۆڤ کافرناکات !

– لازمی قسەکەت ئەوەیە تشریع دانان وگۆڕینی حوکمەکانی الله تعالی حەڵاڵە ! گەر بڵێی " تشریع ـدانان وحوکم گۆڕین حەڵاڵە کەواتا کافریت چونکە دەستکاریکردنی شەرعی الله بە حەڵاڵ ئەزانیت "

– گەر بڵێی گۆڕینی حوکمی الله بە حەڵاڵ نازانم بەڵکو مەبەستم ئەوەیە کوفری گەورەنیە و کوفری بچوکە ئەوا مانای قسەکەت ئەوەیە ئیمام ـی عمر و هاوەڵان کوفری بچوکیان کردووە وحوکمی الله یان گۆڕیوە !

سبحان الله بۆ بیانوو هێنانەوە بۆ دەسەڵاتداری عەلمانی ئامادەن صحابە بەحکم بغیرماانزل الله وگۆڕینی حوکم ـی الله وەسف بکەن

هاوەڵی بەڕێز عبدالرحمن ئەفەرموێت : (کەسی سەرخۆشیان ئەهێنا بۆلای پێغەمبەر ﷺ فەرمانی پێ ئەکردن کەلێی بەن خەڵکەش بەوەی پێیان بوو لەسەرخۆشەکەیان ئەیا هەیانبوو بە گۆچان لێی ئەیا هەیانبوو بەقامچی لێی ئەیا هەیان بوو بەنەعل لێی ئەیا وە رسول الله ﷺ خۆی هەڵ ئەگرت و ئەیکرد بەدەمچاوی ئارەق خۆرەکەیا وە لەسەردەم ـی ئەبو بکر چل دارکاری ئارەق خۆری ئەکرد بەڵام لە سەردەم ـی ئیمام ـی عمر خالد نامەیەکی بۆ عمر نوسی وتێدا ووتی خەڵکی زۆر کەوتونەتە ناو ئارەق خواردنەوەوە وە سزاکەی بەکەم سەیرئەکەن پرسیار لەوانەی لای خۆت بکە لە موهاجرین وئەنصارِ لە بارەیانەوە ئیمام ـی عمر کۆی کردنەوە و ڕاوێژی پێکردن ئیمام ـی علی فەرمووی : (إنَّ الرَّجلَ إذا شربَ افترَى فأرى أن يجعلَهُ كحدِّ الفريةِ) پیاو کە ئارەق بخواتەوە بوهتان ئەکات بۆیە وای ئەبینم هەمان سزای بو هتانچی لێ بدرێت کە هەشتا جەڵدە).[1]

وە قەتادە ئەگێڕێتەوە ئەفەرموێت : (أنَّ النبيَّ صَلَّى اللَّهُ عليه وسلَّمَ أُتِيَ برَجُلٍ قدْ شَرِبَ الخَمْرَ، فَجَلَدَهُ بجَرِيدَتَيْنِ نَحْوَ أَرْبَعِينَ)[2]

واتا : ئارەق خۆریان ئەهێنا بۆلای پێغەمبەر ﷺ ئەویش بەدوو لقی دار خورما نزیکەی چل جەڵدی لێ ئەیان.

(١) : صحيح أبي داود 4489
(٢) : صحيح مسلم .

لێرەدا **زانایـان ڕاجیاوازیان بۆ دروست بوە** لەسەر ژمارەی سزای ئارەق خۆر چونکـە گەر بەلقە دارێک چل داری لێ بات ئەمە بە چل حسابە بەڵام بەدوو لق لێی بات هەر لقەدارێک چل جار بەر ئەوکەسە ئەکەوێت کۆی گشتی لێدانەکە ئەبێتە هەشتا جار لێدان چونکە بەدوو لقە دار لێی بەیت لەیەک کاتدا هەر لقەی دارەی چل جار پێیدا بکێشیت بە هەردوو لقەکە ئەبێتە هەشتا جار پێدا کێشدان ودارکاری کـردنی بـۆیە هاوەڵان و زانایـانی دوواتریـش لە ڕێژەی دیاریکراوی سـزای ئارەق خۆر ڕاجیاوازن ئایا هەشتا جەڵدە یان چل جەڵدە هەربـۆیە زانایان ڕاجیاوازبـوون ئایا حەدی ئارەق خۆر چل جەڵدە بەدوو قامچی یان هەشتا جەڵدە ئەگەر بەیــەک قامچی بێت ؟

جمهوری زانایـان لە حەنەفیەکان و مالکیەکان و حەنبەلیەکان و بەشێ لە سەلەف فەرموویانە **هەشتا جەڵدە** : (وەک سُفیان ـی ثەوری ، ئەوزاعی و عبیدالله بن الحسن و حسن بن حی واحمد واسحاق وەک ابن عبدالبر لە)[١] گێڕاویەتیەوە.

(١) : (الاستذكار) (8/9)

ئیمام ـ ابن عبدالبر ئەفەرموێ : (فالجُمهورُ مِن عُلَماءِ السَّلَفِ والخَلَفِ على أنَّ الحَدَّ في ذلك ثَمانونَ جَلدةً، فهذا قَولُ مالِكٍ وأصحابِه، وأبي حَنيفةَ وأصحابِه، وهو أحَدُ قَولَيِ الشَّافِعيِّ)[١]

واتا : جمهوری زانایانی سەلەف وخەلەف لەسەر ئەوەن کە حەدی ئارەق خۆر هەشتا جەڵدە ئەمەش وتەی مالک وهاوەڵانی وابی حەنیفە وهاوەڵانی و شافعی وهاوەڵانیەتی .

لەسەر ئەو بۆ چونەن کە حەدی ئارەق خۆر هەشتا جەڵدە چونکە بەدوو لقە دار لەکەسێ بەیت چل جار کۆی گشتی ئەکاتە هەشتا جەڵد بۆیەش ئەم ڕاجیاوازیە لە نێوان هاوەڵان هەبوو ئایا چل جەڵدە یان هەشتا.

هەربـۆیە ئیمام ـ عمر ڕەزای الله ـ لێ بێت پرسیاری لەهاوەڵان کرد وفەرمووی : (ما ترون في جلد الخمر؟ فقال عبد الرحمن بن عوف: أرى أن تجعلها كأخف الحدود، قال: فجلد عمر ثمانين)

چی ئەڵێن لەبارەی حەدی ئارەق خۆر ؟ هاوەڵی بەڕێز عبدالرحمن ـ کوڕی عەوف فەرمووی وای ئەبینم سزای ئارەق خۆر بەکەمترین سزای شەرعی ئەنجام بەیت کەکەمترین حەدی شەرعی (هەشتا جەڵدە) بۆیـە ئیمام ـ عمر هەشتا جەڵدی لە ئارەق خۆر ئەیـا .

(١) : ((الاستذكار)) (24/ 267).

وە ئیمام ـی علي رضي الله عنه فەرموویەتی : (جلد النبي صلى الله عليه وسلم أربعين وأبو بكر أربعين وعمر ثمانين، وكل سنة)(١)

واتا : پێغەمبەر ﷺ چل قامچی وئەبوبکر چل و عمر هەشتای لەئارەق خۆر یاوە هەمووی سونەتە .

وە ئیمام ـی ابن عبدالبر ئەفەرموێت : (انعَقدَ إجماعُ الصَّحابةِ رِضوانُ اللهِ عليهم في زَمَنِ عُمَرَ رضِيَ اللهُ عنه على الثَّمانينَ في حَدِّ الخَمرِ، ولا مُخالِفَ لَهم مِنهم)(٢)

واتا : ئیجماع لەسەر هەشتا جەڵدەکە دروست بوو لە لایەن هاوەڵانەوە لە سەردەم ـی ئیمام ـی عمر وە کەس نەبوو بۆچونی جیاوازی هەبێت بەرامبەریان وەک فەرموویەتی.

کەواتا ئیمام ـی عمر بەتێگەشتنی هاوەڵان واتێگەشتن لەحەدی ئارەق خۆر کەهەشتا جەڵدە چونکە کەمترین حەدی شەرعی هەشتا جەڵدە وە لێدانیش بەدوو قامچی یان دوولقە دار لەلایەن پێغەمبەر ﷺ بۆ کەسی ئارەق خۆر کۆی گشتیەکەی ئەکاتە هەشتا جەڵد کەواتا ئەوەی ئیمام ـی عمر کردی گۆڕینی حوکمی الله نیە بەڵکو پشت ئەستورە بە تێگەشتنی موهاجرین وئەنصارٍ بۆ حەدی ئارەق خۆر

---

(١) : (شرح النووى على مسلم)
(٢) : (الاستذكار) (8/ 12).

بەڵام بەشێکی تر لەزانایان ئەفەرموون ئیمام ی عمر کەزیادی کرد بۆ هەشتا جەڵد چل جەڵدی کۆتای وەک تەعزیر لێ ئەیان نەک وەکو حەد

ئایا تەعزیر چیە ؟

تەعزیر بریتیە لەو سزادانەی کە لەشەرعدا دیاری نەکراوە بەڵام سەرکردەی موسڵمان بۆ مەسڵەحەت و دوورخستنەوەی خەڵک لە تاوان وەک تەمبێ کردن وچا و ترساندنیان بەکاری ئەهێنێت ئیمام ی الشافعي ئەفەرموێت : (تەعزیر واجب نیە بەڵام شەرعیە) [١]

ئیمام ی أبو حنيفة ومالك ئەفەرموون : (إذا غلب على ظنه أنه لا يصلحه إلا الضرب وجب فعله، فإن غلب على ظنه صلاحه بغير ضرب لم يجب) [٢]

واتــا : گەر سەرکردە گومانی زیاتری وابێت بزانێت ئەو کەسە ئاقڵ نابێت تەنها بەلێدان نەبێت واجبە لێی بات گەر گومانی زیاتری وابوو بەبێ لێدان چاک ئەبێت ئەوا واجب نیە لێی بات.

ئیمام ی أحمد رحمه الله ئەفەرموێت : (إذا استحق بفعله التعزير وجب فعله) [٣]

گەرشایستەی ئەوە بوو سزابدرێ بۆ تەمبێ کردن ئەوا واجبە.

---

(١) : (تحفة المحتاج 9/ 175)
(٢) : (فتح القدير 4/ 212)
(٣) : (شرح منتهى الإرادات 6/ 225)

کەواتــا هەندێ لە زانایان ئەفەرموون هەشتا جەڵدە زیادەکەی ئیمام ى عمر بۆ تەعزیرە واتــا کەزانی خەڵک بەچل جەڵدەکە ناترسن لەگەڵ چل جەڵدە چل جەڵدى تەمبێ کردنیشى لێ ئـەیان تا وازبهێنن و بترسن و نەگەڕێنەوە بۆسەر خواردنەوەى ئارەق

– واتــا ئیمام ى عمر حەدەکەى الله ى لانەبرد بەڵکو بۆ چەسپاندنى زیاترى حەدەکەى الله تعالــى سزاى تەمبێکردنى ئەوانەشى ئەیـا کەلە حەدەکەى الله نەئەترسان و نەئەگەڕانەوە بۆیە بەشێ لە زانایان فەرموویـانە چل جەڵدەکەى کۆتاى جەڵدى زیادکردنى حەد نیـە بەڵکو جەڵدى تەعزیرە بۆتەمبێ کردن کە تەعزیریش لە ئیسلامدا شەرعى وهەندێ کات واجبە واتــا تەعزیر لە ئیسلامدا بۆ پەکخستنى حوکمى شەرع نیـە بەڵکو بۆ زیاتر چەسپاندنى حوکمى شەرعە.

شێخ ى ئیسلام ابن تیمیە رحمە الله تعالى ئەفەرموێت : (فإنَّ ما بَينَ الأربَعينَ إلى الثَّمانينَ ليس حَدًّا مُقدَّرًا في أصَحِّ قَولَيِ العُلَماءِ، كَما هو مَذهَبُ الشَّافِعيِّ، وأحمَدَ في إحدى الرِّوايَتَينِ، بَلِ الزِّيادةُ على الأربَعينَ إلى الثَّمانينَ تَرجِعُ إلى اجتِهادِ الإمامِ، فيَفعَلُها عِندَ المَصلَحةِ، كَغَيرِها مِن أنواعِ التَّعزيرِ...)[١]

(١) : (مجموع الفتاوى) (7/ 483)

واتــا : لەنێوان چل بۆ هەشتا جەڵد حەدی دیاریکراوی ئارەق خۆر نیـە لەسەر وتەی سەحیح ـی زانایان وە ئەمەش بۆچونی شافعی و ڕیوایەتێکە لەئەحمەد بەڵکو زیادکردن لەسەر چل جەڵد بۆ هەشتا جەڵد ئەگەڕێتەوە بۆ ئیجتهادی ئیمام ئەنجامی ئەیـات کاتێ بەرژەوەندی هەبێت وەک هەر جۆرێکی تر لەجۆرەکانی تەعزیر .

كەواتــا ئیمام عمر حوکم ـی الله ـی نەگۆڕیوە بـەڵکـو تێگەشتنی جیاواز هەبوو ئایا حەدی ئارەق خۆر هەشتایە یان چل ـە ؟ عبدالرحمن ـی کوڕی عەوف پێی وابوو کەمترین ڕێژەی حەد هەشتا جەڵدە وە ئیمام ـی علی پێی وابـوو ئارەق خۆر کە ئارەق بخوات بوهتانیش ئەکات بۆیە هەشتا جەڵدی لێ بدرێت وە رسول الله ﷺ بە دوو لقەدار خورما نزیکی چل جار لە ئارەق خۆری یـاوە کەهەر لقەی چل جار لێی بەیت بە دوولق ئەبێتە هەشـتا جار بـۆیــە زانایـان لە هاوەڵان ودوای ئەوانیش ڕاجیاوازبوون لە ڕێژەی سزای دیـاریکراوی ئارەق خۆر بـەڵام لە سەردەم ـی ئیمام عمر هەموو هاوەڵان کۆڕابـون لەسەر ئەوەی ڕێژەکەی هەشـتا جەڵدە بـەڵام هەندێ تر لەزانایـان واتەفسیری ئەو ڕووداوە ئەکەن کە چل جەڵدی کۆتـای بـۆتەعزیر وتەمبێ کردن بوە تـاخەڵک دووركەوێتەوە لەئارەق خواردن چونکە خەڵک ترسیان لە چل جەڵدەکە نەبوو بۆیە هاوەڵان

بۆ تەمبێ کردن لەگەڵ چل جەڵدی حەدەکە چل جەڵدی تەمبێ کردنیشیان لێ ئەیان تا چیتر بترسن کەواتا بەهەردووحاڵەت و هەردوو تێگەشتنەکە سەرشۆڕی مایەوە بۆ ئەو مەدخەلیەی ڕافیزە ئاسا لە پێناو سەرکردە عەلمانیەکان هەستا بەو یناکردنی ئیمام ی عمر و و نابردنی بەوەی حوکم ی الله ی گۆڕیوە

– لە کاتێکدا کارەکەی ئیمام ی عمر پشت بەستوە بەتێگەشتنی هاوەڵان بۆ فەرموودەکان ی رسول الله ﷺ وە هۆکارەکەی وەرگرتنی حوکمە لە شەرعەوە و وەرگرتنی حوکم ـە لە الله تعالی

بەڵام عەلمانیەکان حوکم نەک لە شەرع و تێگەشتن هاوەڵان وەرناگرن بەڵکو خۆیان دەقی موحکەمی شەرعی الله ڕەد ئەکەنەوە و بە ئەنقەست پێچەوانەی حوکمی الله تعالی حوکم دائەڕێژن و حوکم لە الله و شەرعەکەی وەرناگرن و ناگەڕێنەوە بۆ شەرعی الله تعالی بۆیە بزانن ئەی ئەوانەی هەڵخەڵەتاون بە مەدخەلیەکان و هاوفکرەکانی ئەوان لە ئەشعەریەکان و سۆفیەکان بزانن چاوتان کوێر کراوە لە ئاستی حەق ئا بەم شێوازە دەیانەوێ هەڵتان بخەڵەتێنن.

قال الله تعالى : {وَمَن لَّمْ يَحْكُم بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ}(١)

واتا : هەرکەسێک بەو پەرتوک و بەرنامە یەی خوا ناردوویەتی حوکم نەکات ئەوا بێ باوەڕە (کـــافرە).

شێخ محمد بن عبدالوهاب رحمه الله دەفەرمووێ : (مَنْ لَمْ يَحْكُمُ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ لِأَنَّهُ يَرَى أَنَّ الْقَوَانِينَ الْوَضْعِيَّةَ أَحْسَنُ مِنْ شَرِيعَةِ اللَّهِ، أَوْ مَسَاوِيَةً لَهَا، فَهَذَا كَافِرٌ بِإِجْمَاعِ الْمُسْلِمِينَ)

واتا : هەرکەسێک حوکم بەوە نەکات کە خوا دایبەزاندووە چونکە پێی وابێت یاسا دەستکردەکان باشترن لە شەریعەتی خوا، یان وەک شەریعەتی خوان، ئەوا بە یەکدەنگی (ئیجماع)ی موسڵمانان بێباوەڕە (کـافرە) (بۆیە هەرکەسێک حوکم نەکات بەو شەریعەتەی الله تعالى دایبەزاندووە ئەوە کافر و بێ باوەڕە و هیچ مافێکی لەناو ئیسلامدا نەماوە)

ئایا ئەم سەرکردانەی کوردستان حوکم بەوە دەکەن الله تعالى دای بەزاندووە ؟

لە وەڵام دا هەمووومان دەزانین و دەڵێین نەخێر دەی کەوایە چۆن جائیزە چەک هەڵ گرتن بۆ ئەم کەسانەی شەرعی الله یان بەلاوە ناوە.

(١) : سـورة المائدة آية ٤٤

ئایا پێشمەرگە کوفری کردووە بە طاغوت ؟

نەخێر پێشمەرگە کوفری نەکردووە بە طاغوت بگرە طاغوت پەرستن لە شەڕەکانیان دژ بە موجاهیدان ئایا چیان دەوت ؟

دەیان گوت : ئێمە لە پێناو خاکی کوردستان شەڕ دەکەین و دەیپارێزین ئێمە لە پێناو سەرکردەکانمان شەڕ دەکەین وەک سەرکردە خۆفرۆش و جاشەکانی پارتی و یەکێتی.

ئایا جائیزە لە پێنا و خاک بکوژرێی و شەڕی بۆ بکەی ؟

قال رسول الله ﷺ : (مَنْ قُتِلَ دُونَ مَالِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ، وَمَنْ قُتِلَ دُونَ دِينِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ، وَمَنْ قُتِلَ دُونَ دَمِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ، وَمَنْ قُتِلَ دُونَ أَهْلِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ) [(١)]

واتا : هەر کەسێک لە پێناو ماڵ و سامانەکەیدا بکوژرێت، ئەوە شەهیدە

- هەر کەسێک لە پێناو ئایینەکەیدا بکوژرێت، ئەوە شەهیدە.
- هەر کەسێک لە پێناو گیان و خوێنیدا بکوژرێت، ئەوە شەهیدە.
- هەر کەسێک لە پێناو خێزان و ناموسیدا بکوژرێت، ئەوە شەهیدە

ئەم حەدیسە هەر حوکمێکی و تایبەتییەکی خۆی هەیە (مَنْ قُتِلَ دُونَ مَالِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ) مەبەست بە ماڵ و سەروەت و سامانە وە هەندێک لە زانایان دەفەرموون بەرگری کردن لە خاکیش دەگرێتەوە

(١) : أخرجه أبو داود (4772)، والنسائي (4095)، وأحمد (1652)

نمونە ئەگەر کەسێک هاتە سەر ماڵەکەت و هەڕەشەی بردنی ماڵەکەی کردوو و هەڕەشەی کوشتنی کرد و هەوڵی دا بت کوژێ خاوەن ماڵ دەتوانێ بەرگری لە خۆی بکات ئەگەر کابرای کوشت هیچ حوکمێکی لەسەر جێ بەجێ نابێ و ناکوژرێتەوە لەسەری و خوێنی کوژراوەکە بە هەدەر دەچێ چوونکە کەسی بەرگری کار تاوان بەر نەبووە کەسی هێرشبەر ستەمکار بووە

ابن تيمية رحمه الله : جەخت لەسەر ئەوە دەکاتەوە کە ئەم فەرموودەیە باس لە (دفع الصائل) دەکات واتە دوور خستنەوەی هێرش بەر یان دوور خستنەوەی هێرشبەر لەخۆت کە هەوڵی کوشتنت دەدات

وە واجبە ئەگەر کافران هێرشیان هێنا بۆ سەر خاکی مسوڵمانان و ئەو خاکەی کە حوکمی ئیسلام ـی تێدا دەکرێ بەرگری لێ بکەی بەڵام ئەگەر ئەو خاکە بە دەست طاغوتێک بەڕێوە دەبرا و حوکمی اللەی لا دابوو ئەوە کەسی مسوڵمان واجبە بجەنگێ دژ بەو حوکمەتە طاغوتیە و حوکمی الله بگەڕێنێتەوە نەک بەرگری لێ بکات و سەری بخات

قال تعالى : {وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ}[(١)] واتا : ئەوانەی بێباوەڕ بوون لە پێناو طاغوت دا دەجەنگن

(١) : سورة النساء آیە ٧٦

– بۆیە بۆ هیچ کەسێک ڕێگە پێدراو نیە لە پێناو طاغوت یان کافرێک جەنگ بکات

ئایا خاکی کوردستان حوکم بە شەریعەتی الله دەکرێ تێیدا ؟

– دەستی دز دەبڕدرێ ؟

– جەڵد لە زیناکەر دەدرێ ؟

– جەڵد لە مەشروب خۆر دەدرێ ؟

– ئایا مورتەد دەکوژرێ ؟

– ئایا جزیە لە ئەهلی کیتاب وەر دەگیرێ ؟

وەڵام / (نەخێر ئەم حوکمانە جێبەجێ ناکرێ) دە کە وایە جائیز نیە بۆ هیچ ئیماندارێک بجەنگێ لە پێناو خاکێ کە حوکم ی اللەی بەلاوە نابێ و حوکم بە یاسا دەستکردەکانی مرۆڤ بکات

– (وَمَنْ قُتِلَ دُونَ دِينِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ) هەر کەسێک لە پێناو ئاییینەکەیدا بکوژرێت، ئەوە شەهیدە لە چی سەردەمێک پێشمەرگە لە پێناو ئاییینەکەیان دا جەنگاون ؟ ئایا شەرتان کرد دژیبە یهود و نصارا ؟

نەخێر / بەڵک و لەگەڵێ سەرکردەکانتان دەستتان لە ناو دەستیان ناو بونە هاوپەیمانیان بە برای خۆتان ناوتان بردن و بەرگریتان لێ کردن

قال تعالى : {يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَىٰ أَوْلِيَاءَ ۘ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ ۚ وَمَن يَتَوَلَّهُم مِّنكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ}(١)

واتا : ئەی ئەو کەسانەی باوەڕتان هێناوە جوولەکەو گاورەکان مەکەن بە دۆست و سەرپەرشتیاری خۆتان هەندێکیان دۆستی هەندێکی تریانن، هەر کەسێک لە ئێوە دۆستایەتییان بکات، ئەوە بە ڕاستی ئەویش لەوانە، بێگومان خوا ڕێنموونی گەلی ستەمکاران ناکات.

الله تعالى دەفەرمووێ لە ئەوانە یاعنی کافرن وەک ئەوان دەی کەوایە ئێوە دینی اللەتان گۆڕی لەبەر مەسڵەحەتی دوونیاتان کاتێک "الله تعالى ئەهلی کیتابی کافر کرد و بەکافر ناوی بردن ئێوە بە برای خۆتان ناوتان دەبردن" کەوایە چۆن ئەو چەکدارییە جائیزە بۆتان لە کاتێکتدا الله تعالى لە چەندین ئایەت ادا فەرمانتان پێ دەکات دوور بکەونەوە لە کافر و طاغوتان

– (وَمَنْ قُتِلَ دُونَ دَمِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ) هەر کەسێک لە پێناو گیان و خوێنیدا بکوژرێ شەهیدە

– (وَمَنْ قُتِلَ دُونَ أَهْلِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ) هەر کەسێک لە پێناو خێزان و ناموسیدا بکوژرێت ئەوە شەهیدە

---

(١) : سـورة المائدة آيه ٥١

پێشمەرگە دەڵێن : ئەگەر پارێزگاری لە خۆمان نەکەین ئەوا دووژمن دێتە ناو خاکەکەمان و داگیری داکات و دەمان کوژێ و دەست دەبات بۆ شەرەف و ناموسمان بەڵگە دەهێننەوە مەلاکان بە ئەم پارچە وتەیەی رسول الله ﷺ بۆ ئەوەی خۆڵ بکەنە چاویان و فریویان بدەن کە لە پێناو خوێنیدا یان ناموسیدا بکوژرێ شەهیدە ئەم وتەیەی رسول الله ﷺ لە سەرەتای شی کردنەوەی حەدیسەکە باسمان کرد دووبارە پێویست بە نوسینەوەی ناکات چوونکە زۆر ڕونە ئایا لە پێناو خوێن و ناموس ئەو چەکەیان هەڵ گرتووە یاخود نا.

ئایا پێشمەرگە لە پێناو الله دەجەنگێ و چەکی هەڵ گرتوە ؟

نەخێر / پێشمەرگە چەکی هەڵگرتوە بۆ ئەوەی پارەیەکی دوونیای دەست بکەوێ وە چەکی هەڵ گرتوە تاوەک و پارێزگاری لە وڵاتێک بکات وەک باسمان کرد کە حوکمی الله ی تێدا ناکرێوە چەکی هەڵ گرتوە لە پێناو سەرکردانێکدا کە مسوڵمان نین و خۆشیان دەزانن کە کافرن.

قال تعالى : {إِنَّ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا كَانُوا خَاطِئِينَ} [١]

واتـــا : بەڕاستی فیرعەون و هامان و سەربازەکانیان، هەمیشە هەڵەکار بوون (لە کوفر و زوڵمدا بەردەوام بوون)

(١) : سورة القصص آيه ٨

باش خوێنەری تەفسیری ئەم ئایەتە بن لەبەر ئەوەی مەلا کانی سەر بە دەسەڵات شوبهەیان بڵاو کردۆتەوە و خۆڵیان کردۆتە چاو پێشمەرگەکان

ابن كثير رحمه الله دەفەرمووێ : (يَقُولُ تَعَالَىٰ مُخْبِرًا عَنْ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ -وَزِيرِهِ- وَجُنُودِهِمَا، أَنَّهُمْ كَانُوا آثِمِينَ ظَالِمِينَ فِي كُفْرِهِمْ وَطُغْيَانِهِمْ. وَقَدْ أَرَادَ اللهُ أَنْ يُرَبِّيَ مُوسَىٰ فِي دَارِهِمْ لِيَكُونَ هَلَاكُهُمْ عَلَىٰ يَدَيْهِ، جَزَاءً وِفَاقًا لِظُلْمِهِمْ. وَوَصَفَهُمْ بِـ (خَاطِئِينَ) أَيْ: مُذْنِبِينَ مُتَعَدِّينَ حُدُودَ اللهِ بِسَبْقِ الْإِصْرَارِ، فَلَمْ يَكُنْ فِعْلُهُمْ عَنْ جَهْلٍ، بَلْ عَنْ عِنَادٍ وَكُفْرٍ).

واتــا : خودای گەورە هەواڵ دەدات سەبارەت بە فیرعەون و هامانی وەزیری و سوپاکانیان، کە ئەوان گوناهبار و زاڵم بوون لە کوفر و سەرکەشییەکەیاندا. خودا ویستی وای بوو کە موسا لە ناو ماڵی ئەواندا پەروەردە ببێت تاوەکو تیاچوونیان لەسەر دەستی ئەو بێت، وەک سزایەکی گونجاو بۆ زوڵمەکەیان. وەسفی کردن بە (خاطئين) واتە : گوناهبارانێک کە بە ئەنقەست سنوورەکانی خودایان بەزاندووە، کارەکەیان لە نەزانییەوە نەبووە، بەڵکو لەبەر کەلەڕەقی و کوفر بووە.

واتە هەرسێ سنفەکە (فیرعەون ، هامان ، سەربەزەکانیان) لە کوفردا بون و کافرن

ئەمە وتەی گەورەترین موفەسیرە لەسەر چەکهەڵگرتن بۆ کافرن و طاغوتان

ابن تيميه رحمه الله دەفەرمووێ : (بَيَّنَ اللهُ تَعَالَىٰ أَنَّ الْجُنُودَ كَأَئِمَّتِهِمْ فِي الْإِثْمِ، لِأَنَّهُمْ كَانُوا أَعْوَانًا عَلَى الظُّلْمِ وَالْكُفْرِ. فَفِرْعَوْنُ هُوَ الْإِمَامُ الطَّاغِيَةُ، وَهَامَانُ هُوَ الْوَزِيرُ الْمُعِينُ، وَالْجُنُودُ هُمُ الْقُوَّةُ الْمُنَفِّذَةُ. فَاجْتَمَعَ فِيهِمُ الْكُفْرُ وَالِاسْتِكْبَارُ عَنْ شَرْعِ اللهِ. وَالْآيَةُ تَدُلُّ عَلَىٰ أَنَّ التَّابِعَ وَالْمَتْبُوعَ فِي الْكُفْرِ سَوَاءٌ فِي الْوَعِيدِ، لِأَنَّ الْجُنُودَ بِمُنَاصَرَتِهِمْ لِفِرْعَوْنَ وَهَامَانَ صَارُوا شُرَكَاءَ فِي الْخَطِيئَةِ الْكُبْرَىٰ وَهِيَ مُحَارَبَةُ التَّوْحِيدِ)

واتــا : خودای گەورە ڕوونی کردووەتەوە کە "سەربازەکان وەک پێشەواکانیان لە گوناهدا" چونکە ئەوان یاریدەدەر بوون لەسەر زوڵم و کوفر. فیرعەون پێشەوایەکی سەرکەش بوو، هامان وەزیرێکی یارمەتیدەر بوو، سەربازەکانیش هێزی جێبەجێکار بوون. بۆیە کوفر و خۆبەگەورەزانین لە ئاست شەریعەتی خودا لە هەموویاندا کۆبووەوە. "ئایەتەکە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی کە شوێنکەوتوو و شوێنکەوتە (سەرکردە) لە کوفر و سزادا وەک یەکن" چونکە سەربازەکان بە پشتیوانیکردنیان بۆ فیرعەون و هامان بوونە شەریک لە هەڵە گەورەکەدا کە ئەویش دژایەتیکردنی تەوحیدە.

دژایەتی کردنی تەوحید ڕیدەیە لە ئیسلامدا و کافر بوونە بۆیە مەبەستی ئەو دوو ئیمامە بەڕێزە ئەوەیە هیچ کاتێک کوفر ناکرێ لە لایەن سەرکردەیەکەوە ئیلا بە یارمەتی دانی سەربازەکانیان نەبێ نمونە وەک ئەمریکای کافر ئایا ترەمپ هیچی پێ دەکرێ ئەگەر سەربازەکانیان یارمەتیان نەدەن لەسەر کوفرەکەیان ؟ نەخێر کەوایە هەر سێ سنفەکە یەک حوکم دەیان گرێتەوە.

ابن تيميه دەفەرمووێ : (إِذَا رَأَيْتُمُونِي فِي ذَلِكَ الْجَانِبِ - أَيْ مَعَ التَّتَارِ وَعَلَى رَأْسِي مُصْحَفٌ؛ فَاقْتُلُونِي) "ئەگەر منتان بینی لەو لایەنەی ترەوە واتە لەگەڵ تەتەرەکان و قورئانیش لەسەر سەرم بوو؛ ئەوا بمکوژن"

(واتـا : ئەگەر لە ڕیزی کافران منتان بینی و قورئانیشم پێبوو بم کوژن ئەمە ئامۆژگارییەک بوو بۆ تەلەبەکانی تاوەک و قەت پشتی کافر نەگرن)

بۆیە دەڵێم : ئەی پێشمەرگە بۆچی قورئانەکەی الله تعالی ناخوێننەوە بۆچی سێری ناکەن بزانن الله تعالی چی تێدا فەرمان پێ کردووە بزانن هیچ کاتێک دەفەرمووێ بجەنگن لە پێناو سەرکردەیەکی کافر یاخود لە پێناو خاکێک کە حوکمی کوفری تێدا دەکرێ !.

دەی مادەم خوێنەری ئەم ئایەتانە بە بزانە الله تعالی دەفەرمووێ چی ئەمە بەشێکی کەمن لەو ئایەتانەی الله فەرمان دەکات بجەنگن دژ بە کافران نەک بجەنگن لە پێناو کافران

قال تعالى : {فَقَاتِلُوا أَئِمَّةَ الْكُفْرِ ۙ إِنَّهُمْ لَا أَيْمَانَ لَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَنتَهُونَ} (١)

واتــا : دە بڕۆن بجەنگن و شەڕ بکەن لەگەڵ سەرکردەکانی کوفردا، چونکە بەڕاستی ئەوانە هیچ پەیمان و سوێندێکیان نییە، بۆ ئەوەی دەست هەڵبگرن (لە دژایەتی ئیسلام).

قال تعالى : {إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَأَنَّهُم بُنْيَانٌ مَّرْصُوصٌ} (٢)

واتــا : بێگومان خوا ئەو کەسانەی خۆش دەوێ دەجەنگن لە پێناوی ڕێگای ئەودا بە یەک صەف و، یەک ڕیز وەک دیواری بینایەکی مەحکەمی بە قورقوشم داڕێژراو، واتە: بە شێوەیەک دەجەنگن هەرگیز لە جێگەی خۆیاندا ناجوڵێن و سەنگەر چۆڵ ناکەن.

قال تعالى : {وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ} (٣)

واتــا : لە پێناوی خوادا بجەنگن دژی ئەوانەی کە شەڕتان لەگەڵ دەکەن، بەڵام دەستدرێژی مەکەن و لە سنوور مەردەرچن، چونکە بەڕاستی خوا دەستدرێژیکارانی خۆش ناوێت.

---

(١) : سورة التوبة آيه ١٢
(٢) : سورة الصف آيه ٤
(٣) : سورة البقره آيه ١٩٠

قال تعالى : {كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهٌ لَّكُمْ ۖ وَعَسَىٰ أَن تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ ۖ وَعَسَىٰ أَن تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ ۗ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنتُمْ لَا تَعْلَمُونَ}(١)

واتــا : جەنگ و شەڕکردنتان لەسەر فەرز کراوە، لەکاتێکدا کە ئێوە پێتان ناخۆشە، بەڵام چوزانن زۆر شت هەیە ئێوە پێتان ناخۆشە و خێری ئێوەی تێدایە، زۆر شتیش هەیە پێتان خۆشە و زیانی بۆتان هەیە، هەر خوا دەزانێت (چی چاکە) و ئێوە نایزانن.

قال تعالى : {انفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ۚ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ}(٢)

واتــا : (بۆ غەزا و جيهاد) بە سووکی و بە قورسی دەربچن (بە گەنجی و پیری، بە دەوڵەمەندی و هەژاری)، بە ماڵ و بە گیانتان لە پێناوی خوادا تێبکۆشن، ئەوە بۆ ئێوە باشترە ئەگەر بزانن و تێبگەن

قال تعالى : {وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ}(٣)

واتــا : بۆچی لە پێناوی خوادا ناجهەنگێن لەکاتێکدا کۆمەڵێک پیاو و ژن و منداڵی بێدەسەڵات و چەوساوە هەن (داوای یارمەتی دەکەن)

---

(١) : سـورة البقره آيه ٢١٦
(٢) : سـورة التوبة آيه ٤١
(٣) : سـورة النساء آيه ٧٥

قال تعالى : {وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا ۚ بَلْ أَحْيَاءٌ عِندَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ}[١]

واتــا : هەرگیز وا مەزانن ئەوانەی لە پێناوی خوادا کوژراون مردوون، نەخێر ئەوانە زیندوون و لەلای پەروەردگاریان ڕۆزی دەدرێن.

ئەمانە بەشێکن لەو ئایەتە پیرۆزانەی الله تعالى فەرمانی پێکردووین کە بجەنگین لە پێناو الله و وە کوشتار کافران بکەین لە پێناو الله دەی کەوایە چەکەکەت دا بنێ و تەوبە بکە لەو کارە کوفرییەت سوێند بە الله ئەگەر لە پێناو الله واز لە کوفرێک یان گوناهێک بهێنی الله تعالى پاداشتت دەداتەوە بە شتێک زۆر لەو باشتر.

قال تعالى : {يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تُوبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَن يُكَفِّرَ عَنكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ}[٢]

واتــا : ئەی ئەو کەسانەی باوەڕتان هێناوە! تەوبەیەکی ڕاست و دروست (بێ گەڕانەوە بۆ گوناه) بۆ لای خوا بکەن، ئومێدە پەروەردگارتان لە گوناهەکانتان خۆش بێت و بتانخاتە ناو بەهەشتانێکەوە کە چەندین ڕووبار بە ژێریاندا دەڕوات

(١) : سورة آل عمران آيه ١٦٩
(٢) : سورة التحريم آيه ٨

زۆر باش دەزانم ئەوانەی کە ئیمانتان هێناوە لە ئەهلی پێشمەرگە بەڵام کوفرێک وای کردووە کە کافر بن بەڵام بە ڕای خۆتان مسوڵمانن پرسیارێک دەکەم لێتان :

– ئایا هەمووتان بڕواتان بەم ئایەتانەی الله نیە ؟

– ئایا بڕواتان بەوە نیە کە دوای مردنتان زیندوو دەبنەوە ؟

– ئایا بڕواتان بەوە نیە کە بەهەشت و جەهەنەم هەیە ؟

دەی کەوایە بگەڕێوە تەوبە بکەن سوێندتان دەدەم بە الله چی شتێک لە دونیادا هەیە بەقەت یەک لەحزەی بینینی بەهەشت خۆش بێت ؟

قال تعالى : {مَّثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ ۖ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ۖ أُكُلُهَا دَائِمٌ وَظِلُّهَا ۚ تِلْكَ عُقْبَى الَّذِينَ اتَّقَوا ۖ وَّعُقْبَى الْكَافِرِينَ النَّارُ}[١]

واتــا : وێنە و سیفەتی ئەو بەهەشتەی کە بەڵێن دراوە بە پارێزکاران (بەم شێوەیەیە): چەندین ڕووبار بە ژێریدا دەڕۆن، میوە و خواردەمەنییەکانی هەمیشەیین و نابڕێنەوە، سێبەرەکەشی هەمیشەییە (نەک وەک سێبەری دنیا کە لادەچێت)، ئەوە سەرئەنجامی ئەو کەسانەیە کە پارێزکار بوون، سەرئەنجامی بێباوەڕانیش ئاگرە

(١) : سـورة الرعد آيه ٣٥

ئایا هەرکەسێک شایەتومان (أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللهِ) بهێنێ مسوڵمانە ؟

نەخێر هەر شایەتوومان بەس نیە بۆ کەسێک تاوەک و داغڵی ئیسلام ببێت

- **کە هێشتان بڕوای بە بت پەرستی هەیە**
- **یان شوێنکەوتنی طاغوت**
- **یان هێشتان خەریکی سیحر کردن بێت**
- **یاخود حوکم نەکات بە شەریعەتی الله**
- **یاخود نکۆڵی لە شتێکی چەسپاوی شەریعەت بکات**
- **یاخود تانە لە رسول الله بدات والعياذ بالله**
- **یان تانە لە شتێک لەوە بدات کە الله تعالى ڕەوانەی کردووە بۆمان .**

عَنْ أَبِي مَالِكٍ الْأَشْجَعِيِّ، عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ ﷺ يَقُولُ: (مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ، وَكَفَرَ بِمَا يُعْبَدُ مِنْ دُونِ اللهِ، حَرُمَ مَالُهُ وَدَمُهُ، وَحِسَابُهُ عَلَى اللهِ)

پێغەمبەری خوا ﷺ دەفەرموویێت : هەر کەسێک بڵێت (لا إله إلا الله) وە باوەڕی نەبێت (کفر بکات) بەو پەرستراوانەی کە بێجگە لە خودا

دەپەرسترێن، ئەوا ماڵ و خوێنی حەرام دەبێت (واتە پارێزراو دەبێت)، وە لێپرسینەوەی لای خودای گەورەیە

پێغەمبەر ﷺ دەفەرمووێ : دەبێ کافر ببێت بە هەموو ئەو شتانەی لە جیاتی الله تعالی دەپەرسترێن ، (نەیفەرمووە با نوێژ بکات یان زەکات بدات یان ڕۆژوو بگرێ فەرموویەتی دەبێ کوفر بکات بەو شتانەی لە جیاتی الله دەپەرسترێن)

قال تعالی : {فَمَن يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِن بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انفِصَامَ لَهَا ۗ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ}(١) واتــا : هەر کەسێک بڕوای بە (تاغووت هەموو پەرستراو و پەیڕەوێکی ناحەق) نەبێت و بڕوا بە (الله) بهێنێت، بێگومان دەستی گرتووە بە پتەوترین دەسکەلاوە (کە ئایینی ئیسلامە) و هەرگیز ناپچڕێت، و خوداش بیسەر و زانایە

الله تعالی دەفەرمووێ هەرکەسێک کوفر بکات بە طاغوت و ئیمان و باوەڕ بهێنێت بە الله ئەوە بەڕاستی پەیوەست بوە بە لا الە الا الله ـ وە واتە هیچ کەسێک داغڵی ئیسلام نابێت هەتاوەک و کوفر نەکات بە طاغوت هەر ئەوەندە کافی نیە بۆ کەسێک شایەتومان بهێنێ بەڵک و دەبێ کافر بێت بە هەرشتێک لە پێناو الله دەپەرسترێ.

(١) : سـورة البقره آيه ٢٥٦

بۆیە ئەی ئەو پێشمەرگەیەی چاوت کوێر کراوە لە ئاست حەق بەرچاو ڕوون بە لە دینی الله و دین لە مەلا خۆفرۆش و جێگە گەرم و سفرە ڕازاوەکانی کوردستان وەرمەگرە من کە نوسەری ئەم کتێبەم ناڵێم شوێن من بکەوە ئامۆژگاریت دەکەم کە "چاوت بکەیتەوە لە ئاست حەق" و سێر بکە بزانە :

- کێ حوکم بە شەریعەتی الله دەکات
- بزانە کێ شەڕ دەکات لەگەڵ هەموو دەوڵەتە کوفرییەکان
- بزانە کێ شوێنکەوتەی قورئان و سونەتە
- بزانە کێ نارەحەت دەکرێ لەسەر دینەکەی
- بزانە کێ ڕێگەی جیهادی گرتوە
- بزانە کێ ئەمر دەکات بە چاکە و ڕێگری دەکات لە خراپە
- بزانە کێ دین و قیامەتی ئێوەی دەوێ
- بزانە کێ هەموو دەوڵەتە کوفریە خاچ پەرستەکانی جیهان لە سەری کۆ بۆتەوە (ئەوکاتە وەک پێشمەرگە هاوڕێ کۆنەکانت کە وازیان لە ئیشەکەیان هێناو شوێن حەق کەوتن ئەوکات تۆش واز دەهێنیت و حەق دەدۆزیتەوە).

واللەی ئەگەر حەقت بوێ اللە تعالی بەرچاو ڕونت دەکات لەسەری وە ئەگەر باتڵت بوێ اللە تعالی ڕێگاکەت لێ ون دەکات

ئایا کێ سەرچاوەی رزق و ڕۆزیە ؟

ئەگەر بڵێن ڕزقەکەمان کەم دەکات ئەوا کوفرێکتان زیاد کرد بۆ سەر کوفرەکانی دیکەتان (چوونکە دەبێ ئیماندار بڕوای وابێت تەنها اللە تعالی ڕازقە و هەموو سەرچاوەیەکی ڕزق لەلای اللە تعالی وەیە) ئەمە بەشێکی کەمن لەو ئایەتانەی اللە تعالی دەفەرمووێ بەس اللە ڕزقی مرۆڤەکانی دەدات

قال تعالی : {إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ}[(١)]

واتــا : بەڕاستی تەنها خودا خۆی ڕۆزیدەرە و خاوەنی هێزێکی زۆر و پتەوە

قال تعالی : {وَمَا مِن دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا}[(٢)] واتـا : هیچ گیانلەبەرێک لەسەر زەویدا نییە ئیللا ڕزق و ڕۆزییەکەی لەسەر خودایە

قال تعالی : {قُلْ مَن يَرْزُقُكُم مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ۖ أَمَّن يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ... فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ}[(٣)] بڵێ کێ ڕزقتان دەدات لە ئاسمان و زەوییەوە؟ یان کێ خاوەنی بیستن و بینینە ؟ بێگومان لە وەڵامدا دەڵێن اللە

(١) : سـورة الذاريات آيە ٥٨
(٢) : سـورة هود آيە ٦
(٣) : سـورة يونس آيە ٣١

قال تعالى : {وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ}[(١)] واتـا : ڕزق و ڕۆزی ئێوە لە ئاسماندایە، هەروەها هەموو ئەو بەڵێنانەش کە پێتاندراوە

– بۆیە بزانە ئەی ئەو پێشمەرگەیەی چاوەکانت کوێر کراون لە ئاست حەق دا ڕزق ، ڕۆزی لا لای الله تعالى وە دیاری کراوە بێ فەرمانی الله نە زیاد دەکات نە کەم دەکات

– بۆیە واز بهێنە لەو ئیشە کوفریە و تەوبە بکە چەندین نمونەی برایانی ئیماندار هەبوون کە پێشوو لە ڕیزەکانی پێشمەرگەدا بوون و وازیان لێ هێناوە فی سبیل الله

– وازیان لەو ئیشە کوفرییە هێناوە لەبەر الله وە الله تعالى ڕزقێکی زۆر زۆری داون لە دونیادا و کارو پیشەی خۆیانی پێ بەخشیون وە لە قیامەتیش الله تعالى لە قرآن کەی خۆی دا مژدەی داوە بە ئیماندانران و تەوبە کاران

قال تعالى : {قُل لِّلَّذِينَ كَفَرُوا إِن يَنتَهُوا يُغْفَرْ لَهُم مَّا قَدْ سَلَفَ}[(٢)]

واتـا : ئەی پێغەمبەر ﷺ بڵێ بەوانەی کە کافر بوون: ئەگەر کۆتایی بە کوفرەکەیان بهێنن و واز بهێنن، ئەوا خودا لە هەموو ئەو گوناهـ و کوفرەی کە لە ڕابردوودا کردوویانە خۆش دەبێت

(١) : سورة الذاريات آيە ٢٢
(٢) : سورة الأنفال آيە ٣٨

بۆیە بگەڕێنەوە و واز بهێنن لەو کوفرەی کە کردووتانە بەرام بەر بە الله تعالی بەڕاستی هەر ئەو گەورەیە و خاوەنی دەسەڵات و شایەنی پەرستنە

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

اللَّهُمَّ ارْزُقْهُمْ تَوْبَةً نَصُوحًا قَبْلَ المَوْتِ، وَأَخْرِجْهُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ، وَاهْدِهِمْ إِلَى طَرِيقِ الْحَقِّ، وَاجْعَلْهُمْ مِنْ أَنْصَارِ شَرِيعَتِكَ.

١٤٤٧ هـ